

АНАЛІЗ ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СВІТОВОГО РИНКУ ПИЛОПРОДУКЦІЇ

Пінчевська О.О., доктр.техн.наук

(Національний університет біоресурсів і природокористування України)

Наведено аналіз стану світової лісопиляльної промисловості, розглянуті причини її повільного зростання та перспективні напрямки використання пилопродукції.

Основним споживачем пилопродукції з деревини хвойних та малоцінних листяних порід є будівельна промисловість. Причому зведення нового житла є ключовою рушійною силою попиту, навіть якщо під час будівництва середньої житлової одиниці використовується менше одного куб. м пиломатеріалів.

Сьогодні відчувається повільне зростання сектора будівництва, що, відповідно призвело до більшого на 1, 1% споживання пилопродукції в країнах ООН в 2013 році порівняно з попереднім роком. Причому найбільше зростання попиту на пилопродукцію спостерігалось в Північній Америці – на 2,3%. В країнах СНД споживання майже не змінилося, а в Європі навіть зменшилося. Так, традиційно благополучні з точки зору споживання пилопродукції Німеччина, Франція, Італія, Нідерланди, Швеція знизили виробництво від 6,1% до 15,7%. Це пов'язано також з тим, що суттєву долю пилопродукції країни ЄС імпортують. За 2012 рік придбано 5,9 млн.м³, половину яких складає продукція з Росії і 25% – з Білорусі та України [1].

Середній показник обсягу завершеного будівництва в західній Європі скоротився порівняно з 2006 роком на 50%. Під час скорочення будівництва, як правило, збільшується активність в секторі ремонту, перепланування та реконструкції. Проте, тут використовується менше пиломатеріалів хвойних порід, ніж при будівництві нового житла. Збільшення витрат на сировину, питома вага якої в лісопиляльному секторі становить 70-80%, в умовах зниження цін на пилопродукцію призводить до зниження прибутків, що можна пояснити такими факторами: стратегією «гонки на виживання», тобто коли сильні підприємства функціонують і витісняють з ринку слабкіші; структурою власності на ліси та конкуренцією з боку виробників інших товарів.

Перший фактор негативно впливає на можливості отримання доходів промисловістю. Щоб перемогти в конкурентній боротьбі слід скоротити накладні витрати у питомих виробничих витратах в розрахунку на 1 м³ пиломатеріалів. Лісопиляльні підприємства досить стійкі, вони можуть призупинити діяльність, але рідко щезають з ринку. На організацію таких

підприємств витрачається значно менше інвестицій, вони, як правило, дрібні і є великий сумнів, що вони візьмуть на себе колективну відповідальність почавши раціоналізувати виробництво шляхом скоординованого і цілеспрямованого виводу з експлуатації надлишкових потужностей.

Не слід забувати і про те, що основну складову вартості пилопродукції становлять вартість сировини, яка зростає з кожним роком рис.1. Нееластичність цін на пиловник в деякій мірі пояснюється тим, що значна частина лісів в Європі знаходиться у приватній власності. Оскільки тенденція до урбанізації зберігається, від доходів, джерелом яких є ліси, залежить все менша кількість лісовласників. Крім того, витрати власників лісів на робочу силу та енергію постійно зростають і якщо їх покрити буде неможливо, то вони перестануть рубати ліс, поки не покращиться ситуація на ринку. На відміну від іншої сировини, це не призводить до втрат, оскільки ліс продовжує рости.

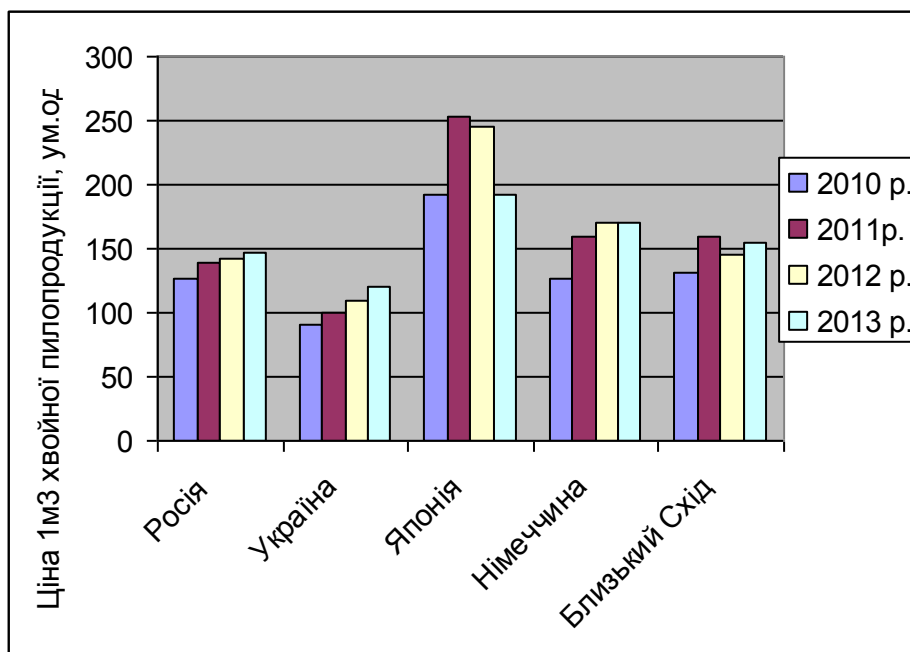

Рисунок 1 - Середні ціни на пиломатеріали хвойних порід деревини

Політика ЄС в галузі заохочення використання відновлювальних енергоносіїв призвела до посилення конкуренції на сировину. Результати аналізу використання деревної сировини свідчать про те, що балансова деревина стала використовуватися в якості енергоносіїв, а пиловник – в якості балансів.

Оскільки внутрішній попит на пиломатеріали хвойних порід в Західній Європі є невисоким, внаслідок низького індексу будівництва (рис.2), підприємства стали більше приділяти уваги експорту на інші континенти переважно в країни Близького Сходу та Північної Африки.

Прийнята в березні 2013 року Постанова ЄС про заборону поставки на ринок деревини, що заготовлена незаконно, з одного боку, відіграє позитивну роль у боротьбі з незаконними рубками, а з іншого, може збільшити витрати і

ускладнити роботу лісопиляльного сектору. Крім того, Постанова ЄС по будівельних матеріалах вимагає обов'язкове маркування «СЕ», тобто маркування по міцності на основі динамічних властивостей на всіх пиломатеріалах, що продаються в ЄС.

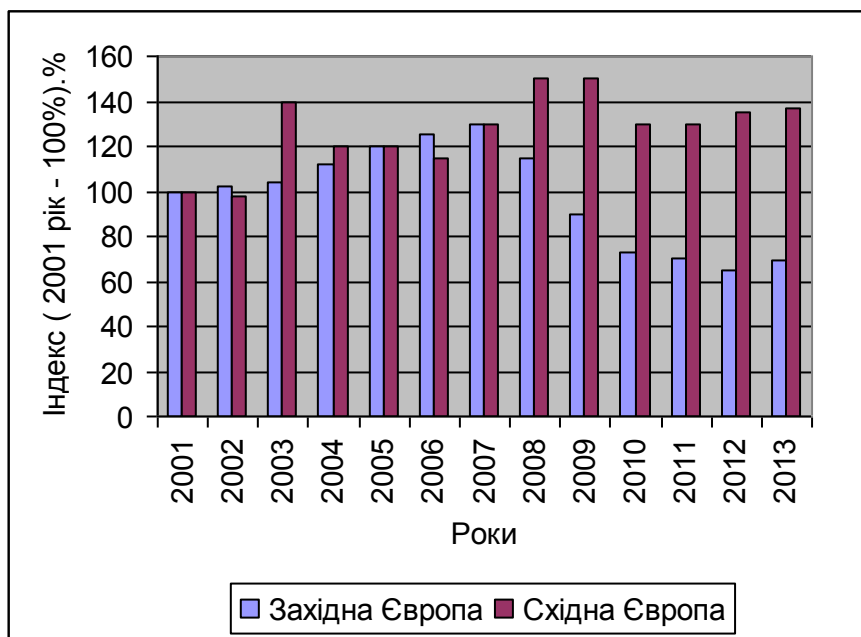

Рисунок 2 - Індекс будівництва нового житла в Європі

В СНД політику виробництва і споживання пиломатеріалів хвойних порід визначає Росія, як найбільша лісова держава, що постійно збільшує експорт продукції в Китай та Узбекистан. Крім того, відмічено стійке зростання обсягів будівництва малоповерхових будівель. Обсяг будівництва індивідуальних дерев'яних житлових будинків майже досяг рівня, що існував до кризи (98% від показника 2008 року) – рис.3.

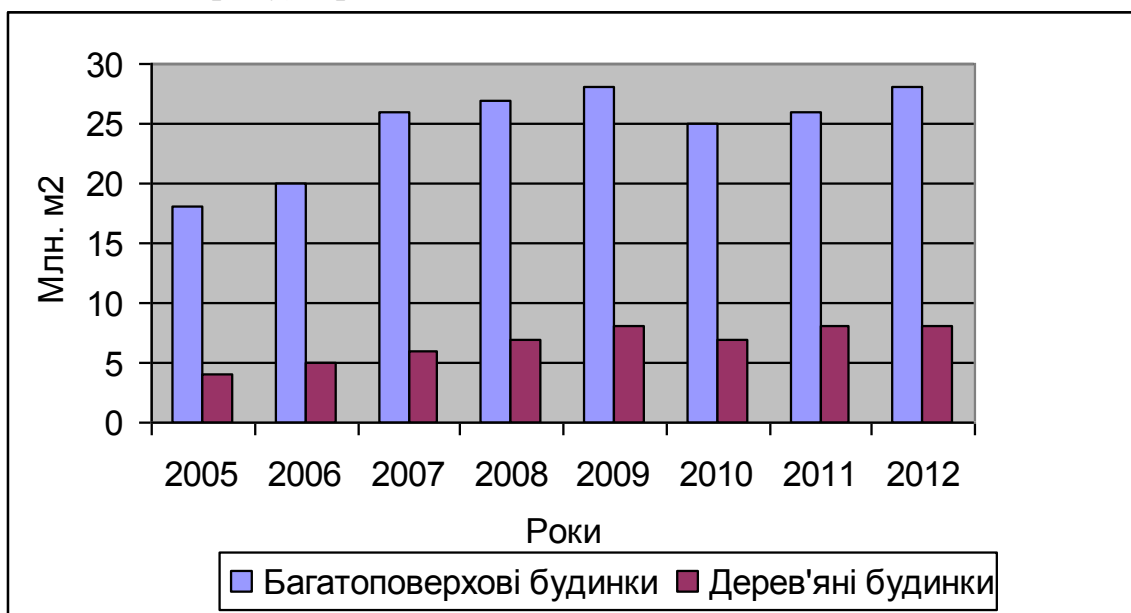

Рисунок 3 - Житлове будівництво в Росії

Дерев'яні будівлі мають більший попит, ніж цегляні – рис.4а і територіально вони більше будуються в традиційних для такого виду будівель регіонах – Сибіру, Волзькому та Уральському регіонах. В європейській частині – в більш заможних регіонах (Московська та Ленінградська області), більше будується приватних будинків. Ситуація в Україні щодо дерев'яного домобудування поки є не прогнозованою, хоча відчувається певне зацікавлення споживачів з підвищеним рівнем доходів у спорудах з масивної деревини – зрубах та брусу (рис.4б).

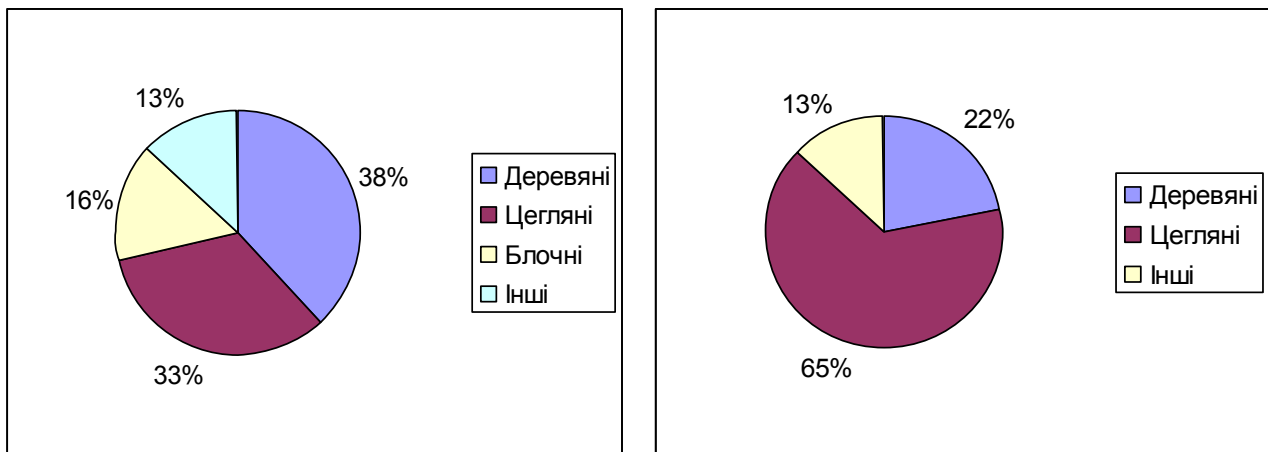

Рисунок 4 - Розподіл індивідуальних житлових будинків по матеріалах: а – в Росії; б – в Україні.

В США та Канаді зведення традиційно «легких» будинків з деревних виробів почало потроху відновлюватися – за 2012 рік будівництво збільшилося на 28,5% порівняно з 2011 роком, але ще не досягло до кризового рівня. Основним споживачем поки залишається сектор ремонту і реконструкції житла, який забезпечує стабільний попит на пиломатеріали з боку підприємств, що консервують деревину та магазинів «Зроби сам».

Деякі лісопильні підприємства Північної Америки були змушені перервати випуск пилопродукції, що спричинило також закриття целюлозних заводів і призвело до утворення надлишку щепи та зниження на неї цін. Крім того, в західній частині Канади в 2012 році спостерігалось нашествя шкідника – лубоїда сосни, що призвело до скорочення пропозицій та запасів деревостану.

Ціни на пиломатеріали в цьому регіоні почали потроху зростати, проте, ще є нижчими за пікові 2005 року. Коливання цін пов'язано зі зменшенням попиту Китаю, який прагне попередити утворення надлишку пропозицій житла. Уряди США і Канади домовилися створити фонд при Двосторонній раді по пиломатеріалах хвойних порід, метою якого є забезпечення та збереження частки пиломатеріалів хвойних порід на ринку шляхом заохочення їх використання замість сталі, бетону, пластмаси та композитних матеріалів. В секторі житлового будівництва ця рада підтримує зусилля, спрямовані на

розробку нової продукції і конструкційних систем будівель, наприклад, клеєних багатошарових пиломатеріалів з хрестоподібним розташуванням шарів.

Останнім часом в Україні почала розвиватися екологічна свідомість, яка спонукає до заміни пластикових і встановлення дерев'яних вікон, побудови дерев'яних альтанок та росту зацікавленості у «зеленому будівництві». З метою відновлення позицій деревини, як швидко відновлюваного екологічно чистого будівельного матеріалу слід поширювати інформацію про її переваги, поглиблювати дослідження її властивостей для можливого використання в якості конструкційного матеріалу.

Список літератури

1. Forest Products Market Review 2012-2013 [Електронний ресурс] – Режим доступу. [http: www.unesc.org/fpamr2013](http://www.unesc.org/fpamr2013).

Аннотація

АНАЛИЗ И ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ МИРОВОГО РЫНКА ПИЛОПРОДУКЦИИ

Пинчевская Е.А.

Приведен анализ состояния мировой лесопильной промышленности, рассмотрены причины ее медленного подъема и перспективные направления использования пиломатериала.

Abstract

APPROBATION OF PINE TIMBER DRYING DURATION DETERMINATION METHOD

Pinchevska O.O.

The analysis of pine saw timber industry, reasons of its low rise and perspective regions of there using is offered.